

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 599/2012-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 8 Ro 392/2011 z 11. mája 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. augusta 2012 doručená sťažnosť J. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 Ro 392/2011 z 11. mája 2012. Sťažovateľ má v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Ro 392/2011 postavenie odporcu.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Na Okresnom súde Prešov sa v konaní pod sp. zn. 8 Ro 392/2011 viedol súdny spor vo veci navrhovateľa W., a. s. proti odporcovi, mne sťažovateľovi, o zapl. 116,33 Eur s prísl.

Po doručení platobného rozkazu zo strany súdu som dňa 14. 3. 2012 proti tomuto podal odvolanie do výroku o náhrade trov konania.

Vo svojom odvolaní som poukázal aj na nález ÚS SR, sp. zn. II. ÚS 78/2003 zo dňa 9. 9. 2004, z ktorého pre všetky všeobecné súdy pri rozhodovaní o trovách konania vyplýva, že všeobecný súd neporuší základné právo na právnu pomoc a rovnosť účastníkov konania v konaní podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy SR, ak navrhovateľovi, ktorý disponuje viacerými pracovníkmi, ktorí majú právnické vzdelanie, neprizná náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ich nepovažuje za účelne vynaložené.

Uznesením Okresného súdu Prešov, sp. zn. 8 Ro392/2011 zo dňa 11. 5. 2012 bol potvrdený platobný rozkaz OS Prešov 8 Ro392/2011-16 vydaný dňa 10. 2. 2012 vo výroku o trovách konania.

V odôvodnení svojho rozhodnutia i napriek tomu, že som poukázal na nález Ústavného súdu SR, nerešpektoval právny názor ústavného súdu, čo podľa môjho názoru je porušenie práva na fair proces, ako aj zakladá porušenie princípu rovnosti a dochádza k narušeniu právnej ochrany občanov, ktorej neopomenuteľnou súčasťou je dôvera jednotlivcov v rozhodovaciu činnosť orgánu štátu, v danom prípade všeobecného súdu.

Mám zato, že podstatou uplatňovania verejnej moci v demokratickom a právnom štáte je princíp dobrej viery jednotlivca v správnosť aktov verejnej moci a jej ochrany, preto je podľa môjho názoru súd oprávnený skúmať v zmysle Občianskeho súdneho poriadku všetky dôkazy v konaní, ako aj to, že sa má zaoberať, či ide o účelne vynaložené trovy konania v súvislosti s otázkou existencie zamestnancov navrhovateľa s právnickým vzdelaním.“

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn.: 8 Ro 392/2011 uznesením zo dňa 11. 5. 2012 porušil základné právo J. B. na spravodlivý proces zaručené v čl. 46 ods.

1 Ústavy SR a základné právo na právnu pomoc a rovnosť v súdnom konaní podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy SR.

2. Zrušuje uznesenie Okresného súdu v Prešove, sp. zn. 8 Ro 392/2011 zo dňa 11. 5. 2012 a vec vracia v rozsahu zrušenia Okresnému súdu v Prešove na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného

postupu (rozhodnutia orgánu štátu) v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Ústavný súd zohľadňujúc svoju doterajšiu judikatúru pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a uplatňovania s ústavou, respektíve s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov len v prípade, ak v konaní, ktoré predchádzalo ich vydaniu, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 82/04).

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy.

Okresný súd svojím uznesením vo veci sp. zn. 8 Ro 392/2011 z 11. mája 2012 potvrdil platobný rozkaz č. k. 8 Ro 392/2011-16 vydaný 10. februára 2012 vo výroku o trovách konania; v odôvodnení namietaného uznesenia okresný súd uviedol:

„Proti... platobnému rozkazu (č. k. 8 Ro 392/2011-16 z 10. februára 2012, pozn.) podal odporca... 14. 03. 2012, teda v zákonnej lehote odvolanie proti výroku o trovách konania. Týmto odvolaním odporca žiadal, aby súd zmenil platobný rozkaz vo výroku o náhrade trov konania tak, že náhradu trov konania účastníkom neprizná. Odporca v odôvodnení svojho odvolania poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ mu listom zo dňa 02. 06. 2009 zaslal výzvu na zaplatenie sumy 132,76 Eur a ďalším listom zo dňa 31. 07. 2009 ho vyzval na zaplatenie dlžnej sumy 141,33 Eur. Na základe týchto výziev nevedel, akú sumu má presne žalobcovi zaplatiť, a preto telefonicky kontaktoval pracovníka navrhovateľa, ktorý mu oznámil, že má vyčkať na tretiu výzvu, ktorá mu však zo strany navrhovateľa doručená nebola. Nakoľko odporca následne odcestoval do cudziny, stratil kontakt s navrhovateľom. Odporca zároveň vo svojom odvolaní poukázal na to, že navrhovateľ má ako akciová spoločnosť (W., a. s., pozn.) zriadené právne oddelenie, v ktorom zamestnáva právnikov, a pokiaľ sa nechá zastúpiť advokátom, nejedná sa o účelne vynaložené trovy konania, o čom podľa odporcu svedčí aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 78/2003.

Podľa § 174 ods. 2 O. s. p. ak čo len jeden z odporcov podá včas odpor s odôvodnením vo veci samej, zrušuje sa tým platobný rozkaz v plnom rozsahu a súd nariadi pojednávanie. ...

Podľa § 142 ods. 1 O. s. p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Z obsahu doposiaľ predložených listinných dôkazov a z písomných vyjadrení účastníkov nepochybne vyplýva, že navrhovateľom uplatnený nárok na zaplatenie 116,33 Eur s príslušenstvom je dôvodný. O dôvodnosti pohľadávky navrhovateľa svedčí aj fakt, že odporca pohľadávku navrhovateľa titulom dlžného poistenia nespochybňoval a po doručení platobného rozkazu istinu pohľadávky navrhovateľovi uhradil.“

S námietkami sťažovateľa sa okresný súd vysporiadal v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktorým potvrdil ním vydaný označený platobný rozkaz vo výroku o trovách konania, takto:

„Je potrebné vychádzať z predpokladu, že navrhovateľ, ako poisťovňa podnikajúca v právnej forme akciovej spoločnosti vzhľadom na rozsah svojej činnosti disponuje zamestnancami s právnickým vzdelaním. Uvedený predpoklad však nezavaruje navrhovateľa ústavného práva zakotveného v článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na zastúpenie advokátom v súdnom konaní. Pokiaľ sa jedná o otázku účelnosti trov vynaložených na právne zastúpenie advokátom za súčasnej existencie zamestnancov navrhovateľa s právnickým vzdelaním, súd nepozná charakter a štruktúru právnych služieb, ktoré navrhovateľ zabezpečuje prostredníctvom svojich zamestnancov a naopak, na zabezpečenie ktorých využíva právnu pomoc advokáta. Súd ani nie je oprávnený túto skutočnosť skúmať, nakoľko táto je internou záležitosťou navrhovateľa týkajúcou sa jeho podnikateľskej činnosti. Rozhodnutie navrhovateľa zastúpiť sa v tomto konaní advokátom nemôže viesť k záveru o neúčelnosti vynaložených trov, pretože nie je zrejmé, či prípadní zamestnanci navrhovateľa s právnickým vzdelaním sú spôsobilí v zmysle ich pracovného zaradenia zastupovať navrhovateľa v súdnom konaní (napr. vzhľadom na popis svojej pracovnej činnosti, udelené splnomocnenie, dostatočnú odbornú schopnosť hájiť záujmy navrhovateľov pred súdom a pod.). Preto súd aj vzhľadom na vyššie spomenuté rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky v kontexte odlišného skutkového stavu (v prípade II. ÚS 78/2003 išlo o Ministerstvo financií Slovenskej republiky ako o štátny orgán, pozn.) dospel k záveru o účelnosti trov právneho zastúpenia.“

Ústavný súd vo svojej stabilnej judikatúre uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Za porušenie základného práva pritom nemožno považovať neúspech v konaní. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania, preto nie je možné považovať nevyhovenie návrhu v konaní pred všeobecným súdom za porušenie tohto práva (I. ÚS 3/97).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že závery okresného súdu sú dostatočne odôvodnené, nemajú znaky arbitrárnosti, t. j. svojvôle, sú logické a možno k nim dospieť aplikáciou a výkladom príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Aj v prípade, ak by závery okresného súdu neboli výsledkom jediného možného výkladu, považuje ústavný súd daný výklad za ústavne udržateľný, keďže je toho názoru, že nevykazuje znaky svojvôle ani zjavnej neodôvodnenosti a jeho použitie v danom prípade možno považovať za konzistentné (IV. ÚS 439/2012). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom okresného súdu ako odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu rozhodnutie okresného súdu ako odvolacieho súdu takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd nezistil ani také skutočnosti, ktoré by indikovali možnosť porušenia základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi, ani zásadu rovnosti účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy. Samotná skutočnosť, že okresný súd rozhodol spôsobom, ktorý je vo svojich dôsledkoch nepriaznivý pre sťažovateľa, a sťažovateľ nesúhlasí s napadnutým rozhodnutím, nepostačuje pre záver o porušení základných práv sťažovateľa.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 8 Ro 392/2011 z 11. mája 2012 po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V súvislosti s namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy ústavný súd uvádza, že skutočnosť, že navrhovateľ v označenom súdnom

konaní využil poskytnutie kvalifikovaných právnych služieb tým, že sa „*nechal zastúpiť advokátom*“ (čo podľa sťažovateľa v postavení odporcu viedlo k neúčelne vynaloženým trovám konania), nesignalizuje sama osebe možnosť porušenia (či zásahu do) základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, ani porušenia rovnosti účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi uznesením okresného súdu sp. zn. 8 Ro 392/2011 z 11. mája 2012 a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy ani základným právom na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, odmietol sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2012